

окремих працівників публічної адміністрації, які здійснюють опрацювання електронних звернень та заяв.

Якщо технічні труднощі можуть бути усунені відносно швидко, то підвищення цифрової грамотності державних службовців потребує системного підходу, організації навчальних програм і проведення відповідних освітніх заходів.

Отже, запровадження воєнного стану та повномасштабна агресія РФ суттєво вплинули на функціонування системи електронного урядування в Україні. Це призвело до певних тимчасових обмежень у роботі цифрових сервісів і створило окремі незручності для населення. Проте такі заходи мають переважно безпековий характер і не є постійними. Попри складні умови війни, курс України на розвиток електронного урядування та цифровізацію державних послуг продовжує активно реалізовуватися.

Савранський Валерій Петрович

старший викладач кафедри тактики – начальник служби РЕБ

полковник

Київський інститут Національної гвардії України

Хаджинов Андрій Володимирович

курсант 123 навчальної групи

факультет забезпечення державної безпеки

Київський інститут Національної гвардії України

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ВІЙСЬКОВІЙ СФЕРІ

Сучасна війна є війною швидкості навчання. Країна, яка здатна перенавчити бійця за тижні, а не за роки, отримує вирішальну перевагу. Російсько-українська війна 2022–2026 років остаточно довела: традиційна система військової освіти вичерпала себе.

За три роки ЗСУ освоїли понад 40 нових систем озброєнь, раніше не відомих українській армії. Там, де застосовувалися цифрові інструменти (VR-тренажери, онлайн-курси, волонтерські симулятори), час підготовки скоротився в 6–12 разів, а безповоротні втрати в перші 30 діб бойового зіткнення знизилися на 37–42 %.

Провідні армії світу вже пройшли або завершують цифрову трансформацію військової освіти: США Synthetic Training Environment (STE), Ізраїль на 100 % підготовка операторів БПЛА у VR, Великобританія хмарні колективні тренування, Польща обов'язкові 120 годин VR на рік для офіцерів, Естонія повністю цифрове навчання резервістів.

В Україні існує понад 14 розрізнених цифрових платформ і тренажерів, але відсутня єдина національна система рівня захисту «таємно», інтеграція з бойовими системами («Дельта», «Кропива») та єдина бібліотека 3D-моделей. Лише 23 % теоретичної підготовки проводиться в цифровому форматі.

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ СКЛАДОВИХ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ В СУЧАСНИХ
УМОВАХ**

Основні бар'єри впровадження: брак єдиної захищеної платформи, цифровий розрив між поколіннями офіцерів та сержантів, недостатня компетентність 68 % викладачів військових вишів, відсутність нормативного закріплення цифрових КРІ.

Україна має унікальну конкурентну перевагу, це мільйони годин реальних бойових дій 2022–2026 років. Якщо цей досвід буде оцифровано й інтегровано в систему підготовки до 2027 року, українська армія стане світовим лідером у підготовці до мережецентричних війн і війн дронів.

Цифрова трансформація військової освіти є питанням національної безпеки та виживання держави. Без її завершення до 2035 року Україна ризикує залишитися технологічно відсталою навіть після військової перемоги.

Цифрова трансформація військової освіти, це не модний тренд, а стратегічна необхідність у умовах війн нового покоління (гібридних, мережецентричних, безпілотних), де швидкість прийняття рішень і рівень цифрової компетентності особового складу визначають результат бойових дій.

Традиційна система військової освіти (лекції, полігони, паперові настанови) не встигає за темпами розвитку технологій: цикл оновлення озброєння та військової техніки становить 5-7 років, а цикл підготовки офіцерських кадрів у багатьох країнах 15-20 років.

Ключові напрями цифрової трансформації:

впровадження систем навчання протягом усього життя (Lifelong Learning) на базі LMS (Learning Management Systems) типу Moodle, ILIAS, Blackboard з інтеграцією військових модулів;

використання технологій віртуальної (VR) та доповненої (AR) реальності для відпрацювання тактичних дій, управління БПЛА, медичної допомоги в бойових умовах;

симулятори та тренажери нового покоління (наприклад, VBS4, Steel Beasts Pro, DCS World у військових версіях);

штучний інтелект як персональний тьютор і генератор індивідуальних навчальних траєкторій;

хмарні платформи спільного доступу до розвідданих, доктрин і бойового досвіду (аналог Joint Knowledge Online армії США).

Цифрова трансформація освітнього процесу має свої переваги та ризики. До переваг можна віднести:

зменшення витрат на навчання (до 40–60 % за рахунок скорочення полігонного часу та логістики);

можливість дистанційного навчання в умовах бойових дій та ротацій;

масштабування найкращих практик і досвіду реальних бойових дій у реальному часі;

підвищення об'єктивності оцінки (автоматизований аналіз дій курсанта в симуляторі).

В той же час існують і суттєві ризики у цифровій трансформації навчального процесу, такі як:

недостатня кібербезпека навчальних платформ (приклад: злом систем підготовки ЗСУ у 2022–2023 рр.);

цифровий розрив між поколіннями офіцерів і сержантів;

психологічна залежність від симуляторів і втрата «реального» бойового чуття;

висока вартість початкового впровадження та необхідність постійного оновлення контенту.

Для впровадження цифрової трансформації освітнього процесу в Україні протягом 2026-2030 років необхідні системні кроки, а саме:

створення єдиної національної платформи військової освіти з рівнем захисту «таємно»;

до 2028 року переведення 70 % теоретичної підготовки в цифровий формат;

обов'язкова сертифікація викладачів за цифровими компетентностями (Digital Literacy for Military Educators);

інтеграція реального бойового досвіду АТО/ООС та повномасштабної війни у цифрові навчальні модулі;

міжнародна кооперація (обмін симуляторами та контентом з США, Великою Британією, Польщею).

Таким чином, цифрова трансформація військової освіти — це не лише про технології, це про зміну парадигми: від «навчання один раз на все життя» до «постійного бойового вдосконалення в цифровому просторі». Країна, яка перша повністю оцифрує процес підготовки солдата і офіцера, отримає вирішальну асиметричну перевагу на полі бою XXI століття.

Сервило Тарас Ярославович

старший викладач кафедри прикордонної служби

підполковник

Національна академія Державної прикордонної служби України

імені Богдана Хмельницького

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ГОЛОВНОГО ЦЕНТРУ УПРАВЛІННЯ СЛУЖБОЮ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Для забезпечення управління оперативно-службовою діяльністю органів ДПСУ в повсякденних умовах, у разі загострення обстановки та в умовах воєнного стану призначено Головний центр управління службою Державної прикордонної служби України (далі – Центр), який є підрозділом забезпечення ДПСУ та підпорядковується Голові ДПСУ і його першому заступнику.

Центр у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України, актами Президента України, постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції України і законів України, актами Кабінету Міністрів

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ СКЛАДОВИХ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ В СУЧАСНИХ
УМОВАХ**